

23 TYSIĄCE METRÓW KWADRATOWYCH DLA FIZYKÓW, ASTRONOMÓW I INFORMATYKÓW

*T*o bardzo radosny dzień. Otwieramy dziś oficjalnie nową siedzibę Wydziału Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej, powstałą w ramach wieloletniego programu „Budowa Kampusu 600-lecia Odnowienia UJ”. To jest nowa jakość, ale jednocześnie ogromne zobowiązanie, by prowadzone tu badania były na światowym poziomie – mówił rektor UJ prof. Wojciech Nowak 10 grudnia 2015 podczas uroczystości zorganizowanej w nowo powstałym obiekcie, znajdującym się przy ul. prof. Stanisława Łojasiewicza 11. Rektor, dziękując wszystkim zaangażowanym w realizację tego wielkiego przedsięwzięcia, przypomniał, że budowa kompleksu obiektów przeznaczonych dla Wydziału FAiIS trwała cztery lata i kosztowała 230 milionów złotych. – To

wyzwanie nie było łatwe, wymagało dużej wytrwałości – akcentował rektor.

W uroczystości, która odbyła się w największej sali wykładowej kompleksu, mogącej pomieścić 383 osoby, oprócz władz Uniwersytetu Jagiellońskiego – prorektorów UJ: prof. prof. Andrzeja Mani, Jacka Popiela i Stanisława Kistryna, kanclerz UJ Ewy Pędrackiej-Kwaskowskiej, kvestor UJ Teresy Kapci, uczestniczyli także rektorzy poprzednich kadencji prof. prof. Franciszek Ziejka i Karol Musioł oraz reprezentanci władz miasta i województwa, korpusu dyplomatycznego, parlamentarzysty i przedstawiciele środowiska naukowego z całej Polski.

Gospodarz uroczystości – dziekan Wydziału Fizyki, Astronomii i Informatyki

Stosowanej prof. Andrzej Warczak w swoim wystąpieniu podkreślił, że nowa siedziba Wydziału jest jednym z najnowocześniejszych ośrodków naukowo-dydaktycznych w Polsce. Składa się z dziewięciu połączonych ze sobą budynków, których łączna powierzchnia wynosi ponad 23 tysiące metrów kwadratowych. Oprócz laboratoriów badawczych, pracowni studenckich, sal dydaktycznych i pracowni komputerowych, w kompleksie znajdują się również cztery duże audytoryjne sale wykładowe oraz biblioteka usytuowana w centralnej części obiektu. W pobliżu są także dwie czytelnie dla studentów, czytelnia dla pracowników oraz przeszklone kabiny do pracy cichej. Cały kompleks jest, oczywiście, w pełni dostępny dla osób niepełnosprawnych.

Widok z lotu ptaka na nową siedzibę Wydziału Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej

Profesor przypomniał, że przygotowania do inwestycji rozpoczęto w 2004 roku, a dwa lata później architekt z pracowni Wasko-Projekt zajęli się opracowywaniem projektu budowlanego. W 2010 roku generalnym realizatorem inwestycji zostało konsorcjum firm Hochtief Polska SA oraz Hochtief Construction AG. Pozwolenie na użytkowanie obiektu wydane zostało w lipcu 2014 roku, zajęcia dydaktyczne mogły się więc w nim odbywać już od początku roku akademickiego 2014/2015. O wiele bardziej skomplikowana była jednak przeprowadzka całej infrastruktury badawczej, która zakończyła się dopiero w maju 2015 roku. W nią, oprócz pracowników Wydziału, zaangażowane musiały być także specjalistyczne firmy, których zadaniem był najpierw demontaż, a następnie ponowne uruchomienie całej aparatury.

Anna Wojnar

Uroczyste przecięcie wstęgi podczas oficjalnego otwarcia nowej siedziby Wydziału Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej

– W 25 laboratoriach znajdują się dygestoria, w 32 pomieszczeniach wentylowane szafy na gazy i odczynniki chemiczne, 14 pomieszczeń posiada klatki Faradaya, 35 laboratoriów to pracownie typu clean-lab – informował prof. Andrzej Warczak. – Podczas prac prowadzonych w zaawansowanych technicznie laboratoriach

naukowo-badawczych i dydaktycznych zbudowano nowoczesną infrastrukturę informatyczną, złożoną z okablowania oraz z wysokiej klasy urządzeń sieciowych i serwerowych. Mamy tu 280 kilometrów okablowania strukturalnego kategorii 6A oraz około 18 kilometrów wielożyłowych kabli światłowodowych. Zainstalowano

aktywne urządzenia sieciowe. Parametry infrastruktury sieciowej, choć dotyczą tylko lokalnej sieci komputerowej (LAN), wskazują, że jest to w tej chwili największa i jednocześnie najbardziej rozwinięta technologicznie sieć komputerowa LAN nie tylko w Krakowie, ale nawet w Polsce.

Uroczystość oficjalnego otwarcia obiektu stała się doskonałą okazją do wręczenia Nagrody im. Profesora Henryka Niewodniczańskiego. Otrzymał ją dr Krzysztof Wohlfeld z Instytutu Fizyki Teoretycznej Uniwersytetu Warszawskiego. Tym szczególnym wyróżnieniem Instytut Fizyki UJ od 1978 roku, co trzy lata, honoruje za wybitne osiągnięcia naukowe swoich absolwentów, pracujących w polskich ośrodkach naukowych.

Ważnym punktem uroczystości był także wykład prof. Franciszka Ziejki, zatytułowany *Z kopca Krakusa na Zakrzówek. O „wędrówkach” po Krakowie astronomów i fizyków*. Profesor przypomniał, że prace przy budowie pierwszego obserwatorium astronomicznego, oficjalnie otwartego 1 maja 1792, osobiście nadzorował Jan Śniadecki. Obiekt powstał w Ogrodzie Botanicznym, założonym w 1783 roku na pojezuickich terenach na Wesołej (obecnie ul. Kopernika), po rozbudowie pałacyku należącego niegdyś do rodziny Czartory-

Uroczystość zakończyło wręczenie Nagrody im. Profesora Henryka Niewodniczańskiego, której laureatem został dr Krzysztof Wohlfeld z Instytutu Fizyki Teoretycznej Uniwersytetu Warszawskiego (po lewej)

skich. Jeszcze przed oficjalnym otwarciem nowej siedziby astronomów Jan Śniadecki obserwował z niej zaćmienie słońca (4 czerwca 1788), a także zaćmienie księżycy (28 kwietnia 1790). – Astronomowie prowadzili tam badania przez ponad półtora wieku. Dopiero w 1953 roku zaczęto na UJ prowadzić dyskusje nad potrzebą zbudowania nowego obserwatorium astronomicznego. Wysoka pozycja naukowa Tadeusza Banachiewicza sprawiła, że wojsko zdecydowało się przekazać Uniwersytetowi na ten cel zbudowany w 1878 roku pierwszy pancerny fort Twierdzy Kraków, znajdujący się w Skale, noszący

numer 38, a niegdyś także imię Franciszka Józefa I. Prace adaptacyjne w pozyskanym forcie podjęto w 1959 roku, a zakończono w 1964. W dniu 5 maja tego samego roku, w czasie obchodów 600-lecia fundacji UJ, odbyła się uroczystość oddania do użytku Obserwatorium Astronomicznego im. Mikołaja Kopernika. Odtąd placówka ta, rozbudowywana i wzbogacana w aparaturę, służy astronomom krakowskim – mówił prof. Ziejka.

Jeśli chodzi natomiast o fizyków, to o stworzenie odpowiednich pomieszczeń na laboratoria i pracownie dla nich zapelował już Hugo Kołłątaj w memoriale

Fot. Anna Wojnar

Uczestnicy uroczystości

z 1776 roku. W efekcie tego w latach osiemdziesiątych XVIII wieku na rogu ulic św. Anny i Jagiellońskiej powstała pierwsza część Collegium Physicum, które dziś nosi nazwę Collegium Kołłątaja. – *W Collegium Kołłątaja przez przeszło sto lat, oprócz katedry fizyki, mieściły się także katedry fizjologii, farmakologii, anatomii porównawczej, geologii oraz chemii (ta do 1870 roku). Z tego, między innymi, powodu już w połowie XIX wieku Stefan Kuczyński rozpoczął starania o przyznanie fizykom większej liczby pomieszczeń, ale zabiegi te nie przyniosły rezultatu. Nie poprawiła się sytuacja lokalowa fizyków także w następnych dziesięcioleciach. Dopiero tragiczna śmierć prof. Zygmunta Wróblewskiego (w kwietniu 1888) i objęcie kierownictwa Zakładu Fizycznego przez Augusta Witkowskiego zmieniły sytuację. Budowa nowego gmachu dla fizyków stała się celem życia tego wybitnego uczonego – akcentował prof. Franciszek Ziejka. Wyzwanie, które podjął prof. August Witkowski – podobnie jak wyzwanie dotyczące budowy obecnej siedziby Wydziału FAiIS na kampusie w Pychowicach – było ogromne, ale zakończyło się sukcesem. Nowy gmach fizyków, powstały przy ul. Gołębiej, otwarto 4 marca 1912. Kiedy, zaledwie dziesięć*

Anna Wojnar

Prof. Andrzej Warczak prezentuje dar od Uniwersytetu Warszawskiego

miesiący po tym wydarzeniu, zmarł główny inicjator budowy, środowisko akademickie Krakowa dla upamiętnienia jego dokonań zdecydowało, by gmach otrzymał nazwę Collegium Witkowskiego.

– *Kolejna przeprowadzka czekała fizyków w 1964 roku, w czasie uroczystości jubileuszu 600-lecia fundacji Uniwersytetu. Zbudowano wówczas przy ul. Reymonta pięciokondygnacyjny (z dwukondygnacyjną podstawą) gmach Wydziału Fizyki*

i Matematyki. Jego projektantem był Stanisław Juszczyk, który zapisał się w historii architektury Krakowa jeszcze w okresie międzywojennym. W gmachu tym fizycy gospodarowali dokładnie pięćdziesiąt lat, do 2014 roku. Ale nie pozostali tu. Po kilkudziesięciu latach znowu zdecydowali się przenieść w nowe okolice: na powstający koło Zakrzówka Kampus 600-lecia Odnowienia Uniwersytetu Jagiellońskiego. Czy pozostaną tu na zawsze. Chyba nie.

Sądzę, że za kilkadziesiąt, a może za sto lat, zdecydują się na nową przeprowadzkę. Dokąd? Tego nie byłby w stanie przewidzieć ani Witelon, ani dr Faustus, ani nasz rodzimy Mistrz Twardowski... – mówił żartobliwie, kończąc swój wykład, prof. Franciszek Ziejka.

Wydział Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej posiada kategorię naukową A+ i status Krajowego Naukowego Ośrodka Wiodącego w ramach Krakowskiego Konsorcjum Naukowego „Nauka – Energia – Przyszłość” im. Mariana Smoluchowskiego. Realizowanych jest tu 125 krajowych projektów badawczych oraz 27 międzynarodowych, finansowanych z funduszy unijnych.

Obecnie na Wydziale kształcą się około 1300 studentów i 200 doktorantów. Wśród zatrudnionych tu 182 nauczycieli akademickich jest 61 profesorów tytularnych. Obsługę techniczną i administracyjną zapewnia 139 pracowników.

Adam Walański

Jedno z laboratoriów znajdujących się w kompleksie budynków nowej siedziby Wydziału Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej

Rita Pagacz-Moczarska